

Фотиҳа сурасининг тафсири

«ат-Тафсир ал-Муяссар» китобидан иқтибос

[Ўзбекча – Uzbek – الأوزبكي]

**Бир гуруҳ сара уламолар
тайёрлаган**

Таржимон: Исмоил Муҳаммад Яъқуб

Муҳаррир: Абу Абдуллоҳ Шоший

تفسير سورة الفاتحة

مقتبس من كتاب " التفسير الميسر "

[Ўзбекча – Uzbek – الأوزبكي]

إعداد نخبة من العلماء

ترجمة: إسماعيل محمد يعقوب

مراجعة: أبو عبد الله الشاشي

الاستعاذة

ИСТИЪОЗА

(أعوذ بالله من الشيطان الرجيم)

Аллоҳ таоло ҳар бир Қуръон ўқимоқчи бўлган кишига шайтони лаиндан паноҳ тилашга буюриб: «Эй мўмин, қачон Қуръон ўқимоқчи бўлсанг, (Аъзу биллаҳи минаш-шайтонир-рожийм, деб) Аллоҳнинг раҳматидан қувилган шайтоннинг ёмонлигидан Аллоҳдан паноҳ тилагин!», деди (Наҳл: 98). Чунки, Қуръони Карим одамлар учун ҳидоят, қалб касалликлари учун шифодир, шайтон эса барча ёмонликлар ва залолатлар сабабчисидир. Шунинг учун Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло ҳар бир Қуръон ўқувчи кишини шайтони лаиндан, унинг васвасалари ва малайларидан Аллоҳдан паноҳ сўрашга буюрди.

Уламолар «истиъоза»ни Қуръони Карим оятларидан эмаслигига иттифоқ қилганлар, шунинг учун у мусхафларда ёзилмаган.

أَعُوذُ بِاللَّهِ

Ягона Аллоҳнинг Ўзидан паноҳ сўрайман.

من الشيطان

Мени Роббимнинг тоатидан ва Унинг китобини тиловат қилишдан тўсадиган ҳар бир туғёнкор инсу жиндан

الرجيم

Аллоҳнинг раҳматидан қувилган.

БИРИНЧИ ЖУЗЪ

1 – سورة الفاتحة

1. «ФОТИҲА» СУРАСИ

Ушбу сура «Фотиҳа» (очувчи) деб номланди, чунки Қуръони Азийм у билан бошланади. Яна уни намозларнинг ҳар бир ракаатида ўқилгани учун «Масоний» (такрорланиб келувчи) деб ҳам номланади. Унинг бундан бошқа исмлари ҳам бор.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (1)

1. Қуръон ўқишни Аллоҳнинг исми билан, Унинг Ўзидан ёрдам сўраган ҳолда бошлайман.

«Аллоҳ» ибодатга сазовор бўлган ягона барҳақ маъбуд — Роб таборака ва таолонинг атоқли исми бўлиб, У Зотнинг исмлари ичида энг хосидир, бу исм билан Ундан ўзга ҳеч ким номланмайди.

«Ар-Роҳман» — раҳмати-меҳрибонлиги бутун махлуқотга умумий бўлган кенг-мўл раҳмат соҳиби, «ар-Роҳийм» эса фақат мўминларни раҳмат қилувчи Зот демақдир. Бу иккиси У Зотнинг исмларидан бўлиб, Аллоҳ таолога Унинг улуғлигига лойиқ тарзда меҳрибонлик сифатини исботлашни (бор деб билишни) ўз ичига олади.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (2)

2. Алҳамдулиллаҳ — Аллоҳга Унинг барча мукамал сифатлари билан ҳамда ошкор ва махфий, диний ва дунёвий неъматлари билан мақтов айтишдир.

Бу оят зимнида бандаларига Аллоҳга мақтов айтишга буйруқ бор. Зотан, У – субҳанаҳу ва таоло – халқларни яратувчи, уларнинг барча ишларини бошқариб турувчи, бутун махлуқотини Ўз неъматлари билан, Ўз дўстларини эса иймон ва солиҳ амаллар билан тарбия қилувчи Зотдир.

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (3)

3. «Ар-Роҳман» — раҳмати-меҳрибонлиги бутун махлуқотга етадиган бепоён раҳмат соҳиби, «ар-Роҳийм» эса мўминларни хос раҳмат қилувчи Зот деган маънода бўлиб, бу иккиси Аллоҳ таолонинг исмларидандир.

مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ (4)

4. Аллоҳ субҳанаҳу ва таолонинг ёлғиз Ўзи қиёмат кунининг эгасидир. Қиёмат куни амалларга жазо ва мукофот бериладиган кундир. Муслмон киши намозларининг ҳар бир ракаатида бу оятни ўқийдики, унда охират кунини эслатиш, у кунга солиҳ амаллар ҳамда ёмонлик ва гуноҳлардан тийилиш билан ҳозирлик кўришга ундов бордир.

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (5)

5. Биз ибодатни фақат Сенга хослаймиз ва барча ишларимизда фақат Сендан ёрдам сўраймиз. Зеро барча ишлар Сенинг қўлингда, бошқа ҳеч ким улардан бир зарчасига ҳам эга эмас.

Бу оятда банда дуо қилиш, мадад сўраш, қон чиқариш, тавоф қилиш каби ибодатлардан ҳеч бир турини Аллоҳдан ўзгасига буриб юбориши жоиз эмаслигига далил бор. Яна унда қалблар учун Аллоҳдан ўзгасига боғланиш иллатидан, шунингдек, риё, манманлик ва кибр дардларидан шифо бор.

(6) اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

6. Бизларни Тўғри Йўлга йўлла, етакла ва муваффақ қил, ўлгунимизча ўша йўлда собитқадам қил.

Аллоҳнинг розилиги ва жаннатига элтувчи бу ёруғ йўл Ислондир, унга пайғамбар ва расулларнинг сўнггиси Муҳаммад соллаллоху алайҳи ва саллам йўлладилар, банданинг саодати фақат шу йўлда устувор туриш билан ҳосил бўлади.

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

(7)

7. Ўз инъом-эҳсонингга мушарраф этган пайғамбарлар, сиддиқлар, шаҳидлар ва солиҳларнинг йўлига йўллагин, ана ўшалар ҳидоят ва тўғрилик эгаларидир. Бизларни ғазабга дучор бўлганлар — ҳақни била туриб, унга амал қилмаган яҳудлар ва уларга ўхшаганлар йўлига йўлланадиган кимсалардан қилмагин. Шунингдек, ҳақ йўлдан адашганлар — жоҳилликлари туфайли ҳидоят йўлидан адашиб кетган насронийлар ва уларга эргашганлар йўлига йўлланадиган кимсалардан қилмагин.

Бу дуода мусулмон кишининг дилига жаҳолат, ҳақни инкор қилиш, тўғри йўлдан тойилиш касаллигидан шифо бор ва мутлақ энг буюк неъмат Ислон неъматига эканига далил бор. Бинобарин, ким ҳақни билувчироқ ва унга

эргашувчирок бўлса, ўша одам Тўғри Йўлга лойикрокдир. Шубҳасиз, Расулulloҳ соллalloҳу алайҳи ва салламнинг саҳобалари пайғамбарлардан сўнг ушбу йўлга энг лойикрок инсонлардир. Ояти карима уларнинг фазлига ва мақомларининг нақадар олий эканига далил бўлади, барчаларидан Аллоҳ рози бўлсин.

Намозда ушбу сурани ўқигандан сўнг «Омийн» дейиш мустаҳабдир, маъноси «Эй Аллоҳ, ижобат қилгин», демакдир. «Омийн» уламолар иттифокига кўра, «Фотиҳа» сурасидан бир оят эмас, шунинг учун уни Мусҳафда ёзилмаслигига иттифок қилганлар.

